

Председатель НП ИАЭС И. Некрошене – об итогах года и планах на будущее

В канун Рождества и Нового года председатель НП ИАЭС Илона Некрошене поделилась итогами уходящего года и планами на будущее.

О работе по повышению базовых окладов

– Илона, этот год был отмечен для профсоюза особыми задачами: пришлось побороться за возобновление автобусных рейсов, которые были прерваны из-за коронавируса; НП ИАЭС активно содействовал сохранению 100-процентного базового оклада работникам в период простоя во время первой волны пандемии.

Кроме того, было проведено отчетно-выборное собрание, на котором вас избрали председателем Независимого профсоюза.

– **Какие задачи намечены на следующий год?**

– Наш профсоюз всегда стремится к тому, чтобы работодатель был, что называется, повернут лицом к людям, не забывал об интересах работников. Например, в этом очень непростом году пер-

сонал работал в особенно трудных условиях, и, тем не менее, практически достигнуты показатели. Это, в свою очередь, позволяет добиваться повышения базовых окладов в следующем году.

Сегодня у многих рабочих зарплаты такие же, как, например, у работника почты, развозящего корреспонденцию на служебной машине по сельской местности. А ведь условия труда несравнимы. И это конкретный пример. На демонтаже, в «грязной» зоне, работают молодые люди, у которых семьи, маленькие дети, и зарплата чуть более 700 евро на руки явно недостаточна для этих людей, работающих в таких условиях.

Европейская комиссия, конечно, требует отчета за расходование выделяемых европейских средств, но их распределение внутри предприятия решается на местном уровне и регулируется внутренними правовыми актами – Трудовым кодексом, Коллективным договором. Поэтому профсоюз считает, что базовая

зарплата рабочих должна быть увеличена. Возможности для этого есть. Нужно лишь желание и социально ориентированный взгляд на работников.

И сегодня, в условиях карантина, работники ИАЭС работают в особых условиях. Кто-то дистанционно, не считаясь с личным временем и не требуя оплаты за сверхурочную работу. Кто-то в силу характера своей работы должен физически ежедневно быть на своем рабочем месте. И среди них немало работников, которых просто нечем заменить. Стоит ли экономить на поощрении этих людей в период карантина? Думаю, ответ очевиден.

В декабре Независимый профсоюз провел консультации с работодателем по пересмотру зарплат в следующем году. Договорились о сотрудничестве, однако, исходя из собственного опыта, мы понимаем, что это может быть непросто: одни и те же нормы нередко трактуются работодателем и профсоюзами по-разному. Иногда приходится дискутировать бук-

вально по каждой запятой. В ситуациях, когда не получается договориться на местном уровне, мы вынуждены обращаться в министерство и другие институции. Но я считаю, что и профсоюзы, и работодатель должны быть в равной степени заинтересованы в том, чтобы решить вопросы, касающиеся гарантий работников, между собой – путем диалога, какими бы диаметрально противоположными ни были изначально наши позиции.

Члены профсоюза достойны дополнительных гарантий

– **Представляя программу своей работы на последней конференции НП ИАЭС, вы говорили о необходимости дополнительных льгот членам профсоюза. Осуществляется ли это?**

– Мы уже выступили с предложением по изменению Коллективного договора, который был принят в 2019 году и продолжает действовать, но тем не менее, любая из сторон Колдоговора может

Председатель НП ИАЭС Илона Некрошене

инициировать его изменение или дополнение.

С начала осени мы уже провели ряд встреч с работодателем по теме изменения Колдоговора. Время пандемии может показаться для этого не очень удачным, но мы считаем, что именно сейчас надо поддержать людей введением дополнительных льгот.

Kai klaidos kaina – žmogaus gyvybė: į ką būtina atkreipti dėmesį dirbant miške

Šaltuoju metų laiku medžiai yra ramybės būsenos, mediena po rudens – labiau subrendusi ir tvirtesnė. Todėl miškuose žiemą – aktyviausias darbuotis: ūžia pjūklai ir burzgia medkirčių technika. Tačiau griežiose darbuojasi ne vien profesionalai. Būtent gyventojų saviveikla, kai miškų kirtimai atliekami nežinant ar nepaisant saugumo reikalavimų, sukelia nemažai galvos skausmo ne tik miškininkams, bet ir bendrovei „Litgrid“, kuri rūpinasi Lietuvos elektros perdavimo sistema.

Šalia arba tiesiai ant aukštos įtampos elektros laidų nuvirtęs medis sukelia elektros iškrovą ir automatiškai išjungia elektros linijas – dalį elektros vartotojų palieka be energijos, tenka atlikti brangų remontą.

Didžiausia neatsargaus ir neatsakingo elgesio kaina – žmogaus gyvybė. Incidentai, kai elektros iškrova mirtinai traumuoja žmogų, fiksuojami kone kasmet.

Įvertinkite aplinką ir saugumo zonas

„Litgrid“ Perdavimo tinklo departamento direktoriaus pareigas laikinai einantis Valdas Bancevičius nurodo, kad elektros perdavimo linijų laidais tekanti srovė yra 500–1500 kartų aukštesnės įtampos nei namuose. Ji pavojinga kliudžius laidą ir pažeidus saugų atstumą, priėjus per arti. Todėl specialistas pataria vykdant miško kirtimą deramai suplanuoti darbus ir įvertinti aplinką, kur ir koku atstumu nuo darbų vietos driekiasi elektros linijos.

„Būtina įvertinti, ar darbams naudojama technika neįvažiuos į elektros linijų apsaugos zonas – ar kiekvienas

manevras gali būti atliktas saugiai“, – pataria V. Bancevičius.

Elektros apsaugos zona, priklausomai nuo paskirstomos įtampos, yra 20–40 metrų atstumas nuo kraštinių elektros laidų.

Pasak pašnekovo, kuo aukštesnės įtampos linija, tuo didesnį atstumą nuo elektros laidų reikia išlaikyti. 110 kV įtampos linijos apsaugos zona yra po 20 metrų į abi puses nuo linijos kraštinio laido, 330 kV – po 30 metrų, 400 kV – po 40 metrų.

Kokie objektai patenka į linijų apsaugos zonas, galima pasitikrinti internetinių žemėlapių duomenų bazėje REGIA (regionų geoinformacinės aplinkos paslauga). Pašnekovas atkreipia dėmesį, kad ši informacija labai praverčia ne tik planuojant miško kirtimo darbus nepažįstamoje vietoje, bet ir prieš perkant žemės sklypą ar planuojant statybas, atliekant teritorijų planavimą.

Elektros apsaugos zonoje tam tikra veikla yra apskritai draudžiama. Taip pat draudžiama mediena užversti ar kitaip užtvirti kelius prie elektros tinklų objektų. Atkreiptinas dėmesys, kad šalia elektros perdavimo oro li-

nijų arba po jomis negalima sukrauti ir sandėliuoti medienos, malkų, durpių, taip pat šiaudų, pašarų, trašų ir kitų degių medžiagų.

Saugumo svarbą supranta dar ne visi

Dalis girininkų atsisako išduoti leidimą miškui kirsti, jeigu prašymą pateikęs asmuo neturi dokumento, įrodančio medkirčio kvalifikaciją.

Tačiau dabar toli gražu ne visi miške su pjūklais besidarbuojantys vyrai turi bent motopjūklininko pažymėjimą. Ne visi pasirūpina, kad jų įrankiai būtų tvarkingi, o kūną saugotų patikimos priemonės: šalmas, ausinės, akių apsauga, neperpjaujamos kelnės, specialūs batai ir kitos. Ne visi supranta, kodėl miške draudžiama dirbti vienam ir kaip svarbu turėti mobilųjį telefoną, kad prireikus būtų galima išsikviesti pagalbą.

Atsitraukimo nuo pjaunamo medžio takai, saugūs atstumai ar prievolė patikrinti ir įsitikinti, kad pavojingoje zonoje nėra pašalinių asmenų – dar kelios taisyklės, kurios miško darbininkams turi būti įaugusios į kraują.

V. Bancevičius mano, jog profesionalūs medkirčiai žino, kad jų darbas yra pavojingas, todėl laikosi taisyklių – saugo save ir kitus. „Kad saugus atstumas nuo elektros laidų – 2,5 metro, o saugus atstumas nuo nutrūkusio elektros laido – 8 metrai, dažnai tenka priminti ir medkirčiams, ir tiesiog ūkininkams, kurie nori pasitarti prieš atlikdami darbus savo privačiose miško valdose“, – teigia laikinasis „Litgrid“ Perdavimo tinklo departamento vadovas.

Bendrovės atstovai nuolat bendrauja su gyventojais, seniūnais, bendruomenėmis, kurių kaimynystėje driekiasi aukštosios įtampos elektros linijos. „Litgrid“ specialistų teigimu, šiandien žmogų pasiekia milžiniškas informacijos srautas, todėl priminti apie saugos taisykles visada verta – kitaip saugaus elgesio principai ilgainiui tiesiog išgaruoja iš atminties.

Tokie priminimai yra konsultacijų ir pokalbių su gyventojais dalis. Be to, pati bendrovė visada informuoja apie savo darbus, planuojamus ir vykdo-

mus aukštosios įtampos linijų apsaugos zonoje.

Ir miške, ir lauke – tos pačios taisyklės

Per susitikimus su gyventojais „Litgrid“ atstovai neretai išgirsta istorijų, kurios ilgam įsirėžia į atmintį. Pasak V. Bancevičiaus, su elektros iškrova susijusios nelaimės tragedija skaudžiai paženkliną ne tik šeimos, bet viso kaimo ar miestelio gyvenimą. Patirtis rodo, kad dažniausiai mirtino pavojaus neįvertina ir saugumo taisyklių nepaiso miško darbininkai, taip pat ūkininkai, dirbantys laukus su technika.

V. Bancevičius akcentuoja, kad būtina gauti „Litgrid“ leidimą, norint elektros linijos apsaugos zonoje važiuoti mašinoms ar kitiems mechanizams, kurių aukštis su kroviniu arba be jo yra daugiau kaip 4,5 metro nuo kelio paviršiaus. Apskritai, įvairi miško technika, aukštos priekabos ar miškakirtės su manipulatoriais, kranai ar ekskavatoriai gali sukelti riziką, kurią būtina įvertinti priartėjus prie elektros linijos apsaugos zonos. Todėl miško kirtimo darbus atliekančios komandos turėtų iš anksto numatyti saugius maršrutus ir atsargiai manevruoti, kai netoliese mato elektros stulpų atramas ar įžeminimo strypus.

„Ar ūkininkas dirba savo lauke, ar savo miške, jis turi žinoti, kad greta elektros laidų ir stulpų turi elgtis ypač atsargiai“, – kalba elektros perdavimo tinklo priežiūros ekspertas. Net ir nesukėlusį pavojaus gyvybei, elektros iškrova net ir per atstumą gali padaryti didelių nuostolių miško ar žemės ūkio technikai.

Pasak V. Bancevičiaus, jeigu vasarą iškrovą elektros apsaugos zonoje gali sukelti debesys dulkių nuo kombainų darbo, tai žiemą ne mažiau pavojaus sudaro nuo tvarkomos medienos aplink pasklindančios atplaišos, skiedros, pjūvenos. „Praktika rodo, kad technika gali užsidegti net neprisilietus prie laidų. Elektros iškrova gali įvykti iki laidų priartėjus metro atstumu. Ypač atidiems reikia būti, kai susidaro tam tikros oro sąlygos, pavyzdžiui, kai žiemą tyvro

didelė drėgmė, o vasarą – karštis“, – dalijasi tinklo priežiūros ekspertas.

Jeigu transporto priemonės prisieltė prie priartėjo prie elektros linijos nesaugiu atstumu ar ant miško ūkio technikos nukrito nutrūkęs laidas, būtina elgtis pagal saugumo taisykles. Neliesti metalinių kabino dalį, iš transporto priemonės išlipti paliečiant žemę abiem kojomis vienu metu, rankas laikyti sukryžiuotas, smulkiais žingsniais nueiti ne mažiau kaip 8 metrus nuo transporto priemonės.

Jeigu ant laidų nuvirtus medį arba matote nutrauktą elektros laidą, nesiartinkite. Skambinkite 112“, – sako V. Bancevičius.

Jis pastebi, kad skaudžius incidentus neretai sukelia ir pavieniai asmenys, nusprendę pasidarbuoti pjūklų ir kirviu. „Dažniausiai apie savo klaidą žmogus supranta, kai medis nuvirsta ant elektros laidų, o ne ten, kur norėta. Jeigu kaltininkas nepraneša apie įvykį ir tyčia pasišalina, mūsų specialistams tenka patiekti aptikti, kurioje vietoje pažeistas tinklas. Paieškos gali užtrukti ir valandą. Tuo metu be elektros gali būti tūkstančiai vartotojų – namų ūkiai, verslas ir įvairios institucijos. Savo ruožtu apie įvykį pranešama policijai – pareigūnai pradeda tyrimą. Kai kaltininkas randamas, jam tenka atsakyti įstatymų numatyta tvarka ir atlyginti bendrovei sukeltą žalą“, – sako V. Bancevičius.

„Jeigu savo valdose pastebėjote po elektros linija augantį medį, patys nekirkite ir nepjunkite. Praneškite „Litgrid“. Kiekvienas gyventojas pranešimas yra užregistruojamas ir jį reaguojama. Mūsų specialistai kasmet atlieka elektros linijų trasų valymą ir šalina per aukštai, po laidais užaugusius krūmus, pavienius medžius“, – tvirtina V. Bancevičius. Kiekvieną kartą, kai linijos apžiūros metu nustatoma, kad valant elektros oro linijos trasą reikės kirsti medžius, rangovas privalo gauti raštišką žemės sklypo savininko sutikimą vykdyti tokius darbus.